

EEN NIEUWE NESTBOUWENDE VISCH.

Voor een drietal jaren werd uit China — waaraan wij reeds de goudvisschen verschuldigd zijn — wederom een merkwaardige zoetwatervisch naar Europa overgebracht. De overbrenger was de heer SIMONS, en bij de aankomst te Parijs werden een twintigtal dezer vischjes toevertrouwd aan den heer CARBONNIER, die zich reeds vele verdiensten omtrent de vischkweekerij verworven heeft.

Onlangs gaf de heer RAOUL BONLAST, in het *Journal de Zoologie* T. I p. 233, een verslag omtrent het maaksel en de gewoonten van deze vischjes, waaraan wij het volgende ontleenen:

Zij behooren tot het geslacht *Macropodus* van LACÉPÈDE¹ en tot de familie der Doolhofvisschen, aldus genoemd omdat de bovenste keelbeenderen, die bij andere visschen eenvoudig de kieuwbogen dragen, hier in een stelsel van platen en plooiën veranderd zijn, die een doolhof van holten begrenzen, binnen welke zich het water kan ophoopen en zoo de kieuwen vochtig houden, zelfs dan wanneer zulke visschen tijdelijk op het drooge mochten zijn geraakt. Bij den visch die ons thans bezig houdt, heeft deze toestel nog eene andere beteekenis, die wij weldra nader zullen leeren kennen. Hier stippen wij slechts aan, dat achter met de doolhofvormige ruimte een vliezig zakje in verband staat, dat bestemd is voor de opneming van lucht, welke de visch van

¹ Vermoedelijk is het *Macropodus viridi-auratus*, die, volgens de door Dr. BLEEKER in het *Nederl. Tijdschrift voor Dierkunde*, dl. IV bl. 136, gegeven lijst van Chinesche visschen, Canton en Chusan bewoont.

tijd tot tijd aan de oppervlakte komt inademen, terwijl dezelfde lucht later weer door de kieuwspleten naar buiten treedt.

Gedurende het koude jaargetijde bevelen zich onze vischjes weinig door schoonheid of levendige kleuren aan, maar anders wordt het in den zomer, wanneer de tijd nadert waarin zij hoogtijd vieren. Vooral het mannetje munt dan in kleurenpracht uit. Het lichaam tooit zich met afwisselende streepen van blauw en rood; de vinnen nemen in lengte toe; de gevorkte staartvin wordt rood en zijne stralen bereiken meer dan de halve lengte des lichaams; de rugvin is groen en de lange aarsvin rood met een blauwen zoom aan zijn benedenrand. De kop is groenachtig zwart en op het kieuwdeksel vertoont zich een blauwe streep en daarnevens een vlek waarin blauw, rood en goud vereenigd zijn.

Het wijfje is in het algemeen op gelijke wijze gekleurd, maar alle tinten zijn donker, en de vinnen bereiken nimmer de lengte van die van het mannetje.

Aldus uitgedoscht, bereiden zich deze vischjes voor tot het voor al wat leeft zoo gewichtige werk van de voortplanting der soort. Gelijk men weet, biedt dit slechts bij weinige visschen bijzonder opmerkelijke bijomstandigheden aan. Er zijn met name slechts weinige visschen bekend, die reeds vooraf zorg dragen voor hun toekomstig kroost, door een nest te bouwen dat bestemd is aan de eieren eene veilige ligplaats te verschaffen. Onder onze inlandsche visschen doen dit de stekelbaarzen, en reeds voor verscheidene jaren is van de wijze hoe deze haar nest bouwen in dit Album (Jaargang 1861 bl. 245) eene beschrijving gegeven, die later ook is opgenomen in mijne *Bouwkunst der Dieren*. Bij de stekelbaarzen nu is het alleen het mannetje dat zich met den arbeid belast, en even zoo zijn het alleen hunne Chineesche broeders, die het nest bouwen, terwijl de drachtige wijfjes daarbij een geheel lijdelijke rol spelen. Overigens is de nestbouw van beide vischsoorten zeer verschillend, gelijk uit de volgende beschrijving blijken zal.

Het mannetje van den *Macropodus* zoekt vooreerst eene duistere plaats op, waar vele waterplanten groeien. Eenige plantenstelen en eenige groote bladeren dezer planten leveren hem het materieel, waaruit hij zijn nest samenstelt. Deze weet hij zoo samen te voegen, dat zij een soort van laag vormen, die den zolder van het eigenlijke nest uitmaakt. Nu komt het boven vermelde vermogen te stade van lucht op te nemen en weder naar willekeur te laten ontsnappen. Die

lucht treedt als belletjes te voorschijn, en de visch doet deze geraken onder en tusschen de stelen en bladeren der reeds gevormde laag. Dan bouwt hij daaronder tegen aan eene nieuwe dergelijke laag, vervolgens eene derde, en herhaalt telkens daarbij de afscheiding van luchtbellens, waardoor ten slotte het geheele nest eene soort van kleine luchtmatras wordt, die aan de wateroppervlakte drijft.

Het nest is nu gereed om de eieren te ontvangen. De paring heeft plaats, en de door het wijfje gelegde en door het mannetje bevruchte eieren moeten daarheen gebracht worden. Dit geschiedt echter als het ware in tempo's. Telkens als het wijfje eenige eieren gelegd heeft, neemt het mannetje deze in zijn bek en brengt ze te midden der luchtbellens, waaruit een groot gedeelte van het nest bestaat. Dit herhaalt hij eenige malen, en wanneer nu alle eieren — omstreeks drie tot vier honderd — op hunne plaats zijn gebracht, dan neemt hij den post van schildwacht op zich en bewaakt zijn aanstaand kroost met de grootste zorg. Zelfs de nabijheid van het wijfje wordt dan niet door hem geduld. Wanneer de jonge vischjes uit het ei zijn gekomen hebben zij nog een doierblaas, maar zijn nog niet geschikt om buiten het nest te leven. Niet zelden gebeurt het echter, dat zulk een jong vischje, door de eene of andere omstandigheid, uit het nest valt, maar dan is het mannetje oogenblikkelijk bij de hand om het met zijn bek te grijpen en het weder in zijne drijvende wieg te leggen.

Wij kunnen den wensch niet achterwege houden, dat het aan de directies onzer vaderlandsche zoölogische tuinen spoedig gelukken moge voor hunne bezoekers de gelegenheid open te stellen van deze in meer dan één opzicht merkwaardige visschen met eigen oogen te aanschouwen.